

กุญแจเก้าดอก : ความเพียร การเรียนรู้ ความเป็นเลิศ นวัตกรรมร่วมสมัย* The Nine Keys: Perseverance, Learning, Excellence, Contemporary Innovation.

ธีระพันธ์ จัตพล, พศิษฐ์ ศุภศิริเรืองชัย และฐิรวรา โรจนสกุลเกต

Thiraphan Chatphon, Pasit Supasiruangchai and Thiwara RoJanasakulket

นักวิชาการอิสระ

Independent Academic

Corresponding Author E-mail :top_one@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มุ่งศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมความเป็นเลิศในการสร้างนวัตกรรมผ่านหลักการกุญแจเก้าดอกของสถาบันพลังจิต ธรรมะ จักรวาล โดยให้ความสำคัญกับกุญแจดอกแรกกุญแจดอกที่ 1 กุญแจแห่งความเพียร (The key of perseverance) สอดคล้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อดึงความสามารถของมนุษย์ โดยเรียนรู้จากภายในได้แก่ จิตใจ ปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นหลักการของกุญแจเก้าดอก และรูปแบบการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งใช้หลักการภายในตัวมนุษย์ เช่นเดียวกับหลักการกุญแจเก้าดอกของสถาบันพลังจิต ธรรมะ จักรวาล ที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองได้ เปลี่ยนแปลงความรู้ที่ตนเคยมีเป็นความรู้อีกชุดหนึ่ง เปลี่ยนไปอยู่ในระดับกระบวนทัศน์ ให้มีพลังในการสร้าง สร้างสิ่งที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นให้เกิดขึ้นได้ เรียกว่านวัตกรรม และส่งผลกระทบต่อระดับบุคคล ชุมชน เมือง และประเทศได้ ความเป็นเลิศที่เกิดจากทำน้อยได้มาก คือ ระดับปัจเจกแต่ส่งผลกระทบต่อระดับประเทศ Thing Global, Act Locally การศึกษานี้พบว่า กุญแจเก้าดอก : ความเพียร การเรียนรู้ สำหรับปัจจุบันและอนาคต สามารถรับมือกับยุค Disruption โลกที่มีความผันผวน คาดเดายาก ซับซ้อน ขาดความชัดเจน แบบVUCA และ BANI ในศตวรรษที่ 21 นี้ เพื่อสร้างคุณค่า และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ตามแนวทางของพระพุทธศาสนาได้

คำสำคัญ : หลักการกุญแจเก้าดอก,ความเพียร,การเรียนรู้,นวัตกรรม

Abstract

This academic article Focuses on studying human resource development Promote excellence in creating innovation through the nine key principles of the Institute of Psychic Power, Dhamma, Universe, with emphasis on the first key, key number 1 , the key of perseverance, consistent with lifelong learning. To bring out human abilities By learning from within, including the mind, intelligence, emotions, and society , which are the principles of the Nine Keys. and learning styles such as lifelong learning which uses principles within human beings The same is true of the nine key principles of the Institute of Psychic Power, Dhamma, and the Universe that aim to bring about You can change yourself. Change the knowledge you once had into another set of knowledge. change at the paradigm level To have the power to

* Received February 2, 2024; Revised February 20, 2024; Accepted March 25, 2024

create Make things happen that have never happened before. It's called innovation. and can have an impact at the individual, community, city, and country levels. Excellence that comes from doing less is more at the individual level but has an impact at the national level. Thing Global , Act Locally . The author believes that the nine keys: perseverance, learning. For the present and future Able to cope with the Disruption era , a world that is volatile, difficult to predict, complex, lacks clarity, like VUCA and BANI in the 21st century, in order to create value. and living together in peace According to the guidelines of Buddhism

Keywords : Nine Key Principles, Perseverance, Learning, Innovation

บทนำ

หลักการกุญแจเก้าดอก เป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้มนุษย์เกิดการพัฒนาพฤติกรรม จิตใจ ปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยฐานคิดและความรู้ที่พัฒนามาเป็นหลักการกุญแจเก้าดอก มาจากการคิดในรูปแบบของญาณวิทยา (Epistemology) โดยใช้กระบวนการแสวงหาความจริงตามหลักประสบการณ์ผ่านการสังเกต และแสวงหาความจริงตามหลักเหตุผล ในปี 2022 ชนภา ปุณณนันทน์ (Chonnapha, 2022) ได้ตีพิมพ์บทความที่มีชื่อว่า “The Process of Seeking Nine-Keys Philosophy of Palangjit Dhamma Jakrawan Institute and Utilization for Human Development” โดยได้อธิบาย ให้เห็นถึงกระบวนการแสวงหาหลักการกุญแจเก้าดอก และการนำไปใช้ผ่านรูปแบบวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งหมด 9 ขั้นตอน ซึ่งเป็นรูปแบบในการนำมาปรับประยุกต์ใช้กับมนุษย์ได้ในทุกระดับ ซึ่งกุญแจแต่ละขั้นที่นำมาประยุกต์ใช้จะต้องขึ้นอยู่กับประเด็นและสถานการณ์ว่าจะใช้กุญแจในขั้นใดนำมาประยุกต์เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ที่มาของหลักการกุญแจเก้าดอกมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาเป็นสัตว์สังคมมีสิ่งที่เรียกว่า ความสุขและความทุกข์แต่ความทุกข์ที่เกิดขึ้นมาจากความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อะไรคือสิ่งที่ต้องทำการค้นหาและนำหลักการกุญแจเก้าดอกไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสถานการณ์นั้น อย่างไรก็ตามกระบวนการค้นหาความจริงจากความทุกข์ ได้นำทฤษฎีในกลุ่มมนุษยนิยมมาเป็นฐานคิดคือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ (Maslow, 1970) และได้เก็บรวบรวมข้อมูลสิ่งที่ เรียกว่าความทุกข์ของมนุษย์ตามกรอบอ้างอิงทฤษฎี และนำมาทดสอบองค์ประกอบที่ได้ผ่านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เช่น การอบรมจริยธรรมในกลุ่มเปราะบางเช่น กลุ่มเด็กที่ใช้สารเสพติด กลุ่มบุคลากรสายสุขภาพ กลุ่มผู้นำองค์กร จึงค้นพบว่า สิ่งที่มนุษย์มีความทุกข์เกิดจากการไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการทางกายจิตใจ อารมณ์ และสังคม จึงได้สกัดองค์ประกอบของหลักการกุญแจเก้าดอก 9 ขั้นตอนดังนี้

1. กุญแจแห่งความเพียร (The key of perseverance) หมายถึงเมื่อมีความอดทนเป็นที่ตั้ง และมีการเตรียมพร้อมเผชิญกับเหตุการณ์ในทุกรูปแบบที่ผ่านเข้ามา
2. กุญแจแห่งปัญญา (The key of intellectual) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในด้านการเรียนรู้ และรู้จักการนำความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการเข้าใจเหตุผล การทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ อย่างมีจุดมุ่งหมาย เรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมและความซับซ้อนได้

3. กุญแจแห่งการสำรวจตนเอง (The key of self-exploration) หมายถึง การรู้จักวิเคราะห์และสำรวจตนเอง เป็นการรับรู้ สภาพการดำรงชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมการพิจารณาสภาพปัญหา ความต้องการของตน หรือพฤติกรรมเป้าหมายในการพัฒนาตนเองต่อไป เป็นการรับรู้สถานะแห่งตนในด้านต่างๆ

4. กุญแจในการสื่อสารและทักษะทางปัญญา (The key of communication and intellectual skills) หมายถึง การมีทักษะการสื่อสารที่ดี เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร เพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ และทัศนคติของตนอย่างเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ

5. กุญแจแห่งการแก้ไขปัญหา (The key of problem solving) หมายถึง การที่บุคคลสามารถแก้ปัญหาที่ก่อเกิดเหตุ และทำงานเป็นทีมได้ รวมถึงความสามารถในการคิดอย่างเป็นนามธรรมและเป็นระบบที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การวางแผนในอนาคต และการมองหาความช่วยเหลือจากบุคคลหรือทีมงาน เป็นต้น

6. กุญแจแห่งการคิดบวกและการให้อภัย (The key of Positive Thinking and Forgiveness) หมายถึง การคิดบวกและมีความเมตตา เป็นความคิดที่เกิดจากการมองสิ่งต่างๆ อย่างเข้าใจยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น รวมถึงการรู้จักคิดและพยายามหามุมมองที่เป็นประโยชน์ทางด้านบวกจากสิ่งนั้นๆ ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น รวมถึงการยอมรับความไม่สมบูรณ์แบบของตัวเองและผู้อื่น โดยไม่คิดโทษตัวเองและเข้าใจว่าการทำผิดพลาดเป็นเรื่องปกติที่สามารถแก้ไขได้

7. กุญแจแห่งภาวะผู้นำ (The key of leadership) หมายถึง การสร้างตนให้แข็งแรงและช่วยเหลือผู้อื่นได้ เป็นความสามารถที่ทำให้บุคลากรหรือทีมงานทำงานให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงการนำความสามารถในการคิดสิ่งแปลกใหม่โดยการนำความรู้ประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์

8. กุญแจการยอมรับความหลากหลาย (The key of accepting diversity) หมายถึง การยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นด้านเพศ ความคิด ศักยภาพ เชื้อชาติ วัฒนธรรม รวมถึงการให้คุณค่าและการยอมรับต่อความแตกต่างของบุคคล

9. กุญแจแห่งการเป็นผู้ให้ (The key of Giving and Sharing) หมายถึง การรู้จักแสดงความยินดีกับผู้อื่น รวมถึงการสร้างตน สร้างคน สร้างงานให้แข็งแรง มีจริยธรรมในตน มีศักยภาพ และสามารถช่วยเหลืองานของบุคคลรอบข้างโดยไม่หวังผลตอบแทน การยอมรับและแสดงความยินดีในผลงานของผู้อื่น รวมถึงการเข้าอกเข้าใจตนเองและบุคคลรอบข้าง

ความเพียร

พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์ มีโครงเรื่องมาจาก อรรถกถา มหาชนกชาดก ในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย เป็นเรื่องราวด้วยประวัติพระโพธิสัตว์ซึ่งเสวยชาติเป็น พระมหาชนก เพื่อบำเพ็ญวิริยะบารมี เนื้อเรื่องเล่าถึงการเดินทางด้วยเรือสินค้าเดินสมุทรของ พระมหาชนก จากเมืองจัมปาปะไปเมืองมิลินา ระหว่างทางเกิดอุบัติเหตุทำให้เรือล่ม ผู้โดยสารในเรือต่างมีความประหม่าตกใจ เมื่อเรือจมจึงไม่มีใครรอดชีวิต ยกเว้นพระมหาชนกที่ครองสติสัมปชัญญะเอาไว้ได้ ก่อนที่เรือจะอัปปางได้เสวยอาหารจนอิ่ม ทรงนำผ้าชุบน้ำมันจนชุ่ม และนุ่งผ้าขึ้นอย่างแน่นหนา แล้วว่ายน้ำอยู่ในมหาสมุทรนานถึง 7 วัน 7 คืน กระทั่งได้พบกับนางมณีเมขลา ซึ่งเป็นตอนที่สะท้อนให้เห็นถึงการยึดมั่นในความเพียรของพระมหาชนก ในคืนวันที่ 7 นางมณีเมขลาเทวดาซึ่งมีหน้าที่ดูแลมหาสมุทร เห็นพระมหาชนกกำลังว่ายน้ำอยู่ จึงกล่าว

ขึ้นว่า “ใครหนอพยายามว่ายน้ำในมหาสมุทรอันแลไม่เห็นฝั่งอยู่เช่นนี้ ท่านเห็นประโยชน์อะไร จึงได้พยายามว่ายอยู่อย่างนี้” พระมหากษัตริย์ตอบว่า “ดูรเทพธิดา เราได้พิจารณาเห็นธรรมนิยมของโลก และผลของความพยายาม จึงได้พยายามว่ายน้ำอยู่ในมหาสมุทรอันแลไม่เห็นฝั่งนี้” นางมณีเมขลาถามอีกว่า “ฝั่งของมหาสมุทรไม่ปรากฏแก่ท่าน ถึงท่านจะพยายามว่ายน้ำไป ก็จะต้องตายเสียก่อนที่จะถึงฝั่งแน่แท้” พระมหากษัตริย์ตอบว่า “ดูรเทพธิดา เมื่อบุคคลทำความเพียรอยู่ ถึงจะตายไปก็ได้อะไรที่ไม่เป็นที่ดีเตียนของบิดามารดาทางศาสนามาตลอดถึงเทพดาทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง เมื่อบุคคลตั้งใจทำหน้าที่ของตนอย่างสุดความสามารถแล้ว ย่อมจะไม่เสียใจภายหลัง” นางมณีเมขลาบอกว่า “การพยายามทำงานอันใดแล้วยังไม่สำเร็จ แต่เกิดอุปสรรคถึงกับเสียชีวิตไปก่อน ก็ไม่ควรทำความพยายามนั้นเลย เพราะความพยายามที่ทำมาทั้งหมดสูญเปล่า” พระมหากษัตริย์ตอบว่า “ผู้ใดรู้ว่าการทำงานที่ทำไปจะไม่สำเร็จ แล้วไม่รีบหาทางป้องกันภัยอันตราย บุคคลนั้นชื่อว่าไม่รักษาชีวิตตน ถ้าบุคคลนั้นละความเพียรเสีย ก็จะได้รับผลแห่งความเกียจคร้านของตน บางคนได้เห็นผลแห่งความประสงค์ของตน แล้วตั้งใจทำงาน ถึงการงานจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ก็ได้เห็นผลงานประจักษ์แก่ตน ท่านจงดูคนทั้งหลายที่มาในสำเภานี้เดียวกับเราเถิด คนพวกนั้นพากันย่อท้อต่ออันตราย ไม่พยายามว่ายน้ำจนสุดความสามารถก่อน จึงพากันจมน้ำตายในมหาสมุทรทั้งสิ้น เหลือแต่เราผู้เดียวที่สู้นว่ายน้ำข้ามมหาสมุทรอยู่ถึง 7 วันเช้าแล้ว บัดนี้ เราได้เห็นผลของความเพียรนั้นแล้ว คือเราได้เห็นท่านซึ่งเป็นเทวดาที่เราไม่เคยเห็นมาก่อนเลย ท่านจะมาบอกว่าคุณพยายามของเราสูญเปล่าได้อย่างไร? เพราะฉะนั้น เราจักพยายามว่ายน้ำอีกต่อไป จนกว่าจะถึงฝั่งแห่งมหาสมุทรให้จงได้”

พระราชนิพนธ์ พระมหากษัตริย์ มีแนวความคิดพัฒนามนุษย์และองค์การได้แสดงถึงเรื่องของการบำเพ็ญความเพียร หรือวิริยบารมี และยังสะท้อนให้เห็นถึงพระราชปณิธานของในหลวง ร.9 ที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจมายาวนานกว่า 50 ปี เปรียบเทียบเหมือนพระมหากษัตริย์ที่ว่ายน้ำอยู่กลางมหาสมุทร 7 วัน 7 คืน ทั้งที่มองไม่เห็นฝั่ง ก็เหมือนกับที่ในหลวง ร.9 ทรงงานตลอดมาด้วยความตั้งใจ และไม่คำนึงถึงความยากลำบาก เพื่อให้ประชาชนมีความสุขอยู่ดีกินดี ทั้งที่ไม่อาจจะรู้ได้ว่าต้องทรงงานต่อไปอีกนานเท่าใด จึงจะประสบผลสำเร็จ ดังเช่นคำตอบที่พระมหากษัตริย์กล่าวกับนางมณีเมขลาไว้ว่า “เราจักพยายามว่ายน้ำอีกต่อไป จนกว่าจะถึงฝั่งแห่งมหาสมุทรให้จงได้”

(ข่าวในพระราชสำนัก วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2560. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่135 ตอนที่ 16 ข หน้าที 642 วันที่ 6 มิถุนายน 2561)

ความเพียรนั้นจึง สำคัญอย่างมากและถือได้ว่าเป็นรากฐาน ของการสร้างชาติ หรือบารมี ในทุกๆ ข้อ ซึ่งความเพียรนั้นประกอบไปด้วย 3 สิ่ง รวมกันก็คือ 1.ความอดทนต่อความไม่ยุติ เรื่องไม่ยุติ 2.ความตั้งใจ หรือ ปณิธาน อันแน่วแน่ ในการที่จะกระทำความดี หรือเรื่องดีๆ ให้สำเร็จ 3.ความพยายาม หรือก็คือ การลงมือทำ และปฏิบัติ ให้สำเร็จ ทำให้สุดความสามารถ ที่ทำได้ และทำให้ดีที่สุด ซึ่งพระมหากษัตริย์นั้นมีความเพียรเป็นเลิศยิ่ง แม้ ต้องว่ายน้ำอยู่ท่ามกลาง มหาสมุทร อันกว้างใหญ่ไพศาล แม้มองไม่เห็นฝั่งก็ต้องอดทนต่อความกลัวที่กลัวต่อสัตว์ทะเล สัตว์ร้ายในทะเลต่างๆทั้งปลาและเต่า อดทนต่อความเย็นของน้ำทะเล อดทนต่อความเค็มที่กัดกร่อนผิวหนัง ต้องมีความอดทนแล้วพระมหากษัตริย์ ท่านยังมีใจที่แน่วแน่ที่จะว่ายน้ำไปถึงฝั่งให้ได้โดยย่อท้อ และท้อแท้ เพราะใจคือสิ่งสำคัญอันซึ่งจะทำการให้ให้สำเร็จได้

(วารสารการบริหารคน People Magazine Vol.3.2559 Cover Story - ถอดรหัส “พระมหากษัตริย์” จากมุมมองด้านการพัฒนามนุษย์และองค์การอัจฉริยภาพอันสร้างสรรค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้เขียน ผศ.ดร.สมบัติ กุสุมาวลี)

การเรียนรู้

การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) รูปแบบการเรียนรู้ในอนาคต เป็นที่แน่นอนว่าจะต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยไม่หยุดที่จะเรียนรู้ ซึ่งจะมุ่งเน้นพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner – Centered Learning Model) และต้องมาพร้อมกับการเรียนรู้ที่เอื้อต่อโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับทุกคน (Learning for All) ดร.กฤษพร อยู่สวัสดิ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า “ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เลือกแหล่งเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง การจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นแบบ Active Learning ซึ่งผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติมากกว่าการฟังผู้สอนเพียงอย่างเดียว (Learners must do more than just listen in order to learn) และผู้เรียนมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการเรียนรู้”

ในปัจจุบันผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่ทุกเวลาอย่างทั่วถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตรูปแบบต่าง ๆ ที่มีบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือบุคคลทั่วไปในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น โดยในอนาคตการเติบโตของเทคโนโลยีและการหลั่งไหลเข้ามาของข้อมูล จะทำให้คนยุคใหม่ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จึงเป็นที่มาของแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั่นเอง

การที่มนุษย์จะสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้นั้น จำเป็นที่จะต้องปรับตัว “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” หรือ “Lifelong Learning” เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้เกิดเปลี่ยนแปลงตัวเองผ่านการเรียนรู้ เพื่อให้เท่าทัน ด้วยการปรับความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ดังนี้

การมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต เห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งสามารถวางแผนและปฏิบัติตามแผนเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การรับรู้ว่าคุณค่าจากมุมมองตนเองโดยรวมการเห็นคุณค่าในตนเองมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้อัตมโนทัศน์ กล่าวคือ หากคนเรารู้ว่าคุณค่าตนเองมีจุดเด่น และเป็น การรับรู้ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ก็จะส่งผลให้เขารับรู้ตนเองเป็นไปในทางดีบวก มีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง มีความภาคภูมิใจ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวและแสดงออกอย่างเหมาะสมกับความเป็นจริง ตามแนวคิดนี้ บุคคลที่มีคุณค่าในตนเองสูง (high self-esteem) จะมีความสามารถในการเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต และสามารถยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวังและท้อแท้ใจด้วยความหวังและความกล้าหาญ

การเป็นผู้รู้จักตนเอง มีทักษะหรือความสามารถในการวิเคราะห์ตนเอง (Self-Analysis) ให้รู้จักตนเอง รู้จักความต้องการของตนเอง รู้จักที่จะยอมรับตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพของตน

มีความเชื่ออำนาจในตน การยอมรับว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นมาจากการกระทำของตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ แยกแยะและตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันโดยใช้เหตุผลซึ่งเข้าได้กับความเพียร กุญแจดอกที่ 1 (The key of perseverance) ของหลักการกุญแจแก้ดอกหมายถึงเมื่อมีความอดทนเป็นที่ตั้ง และมีการเตรียมพร้อมเผชิญกับเหตุการณ์ในทุกรูปแบบที่ผ่านเข้ามา

(<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/35446>)

การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning)

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช กล่าวว่า วิธีในการทำให้เด็กไทยยุคใหม่สามารถเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง อันหมายถึงการเรียนรู้โดยมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงตนเอง เปลี่ยนแปลงผู้อื่น และเปลี่ยนแปลงสังคมรอบข้าง ให้ดีขึ้นไว้อย่างชัดเจน การเรียนรู้องค์รวม หรือ Holistic Learning นั้น ถ้าจะพูดให้จำได้ง่ายๆ ก็คือสิ่งที่ประกอบด้วย 3H 1D และ 1T หมายความว่า การเรียนรู้ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ในหลายๆ มิติไปพร้อมๆ กัน อย่างครบถ้วน ดังต่อไปนี้

H ที่สำคัญที่สุดคือ Heart หรือจิตใจ ซึ่งรวมไปถึงความมีคุณธรรม จริยธรรม การเห็นแก่ผู้อื่น ความมั่นใจในตัวเอง ความเข้าใจในตัวเอง การเข้าใจในข้อจำกัดและเข้าใจในศักยภาพของตนเอง การมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเพียงแค่ว่า H ตัวแรกตัวเดียวก็มีความหมายและการเชื่อมโยงที่กว้างขวาง และมีวิธีการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งขึ้นอยู่กับระดับของพัฒนาการในการเรียนรู้ในตัวเด็กหรือแต่ละบุคคล

H ที่ 2 คือ Hand หรือ ทักษะ (Skill) ระยะเวลาหลังมักใช้คำว่า Competency คือขีดความสามารถ สมรรถนะ การปฏิบัติได้ เช่น ในการเป็นแพทย์ เราต้องมีทักษะทางวิชาชีพเพื่อรักษาคนไข้ แต่ในชีวิตของคนเรานั้นยังต้องมีทักษะอีกหลากหลายอย่างด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นทักษะในฐานะความเป็นมนุษย์ ในฐานะของการเป็นสามี ในฐานะของการเป็นภรรยา ในฐานะของการเป็นแม่ ในฐานะของการเป็นพลเมือง หรือในฐานะของการเป็นครู ที่เราจำเป็นต้องมีพฤติกรรมและมีการปฏิบัติที่ถูกต้องในแต่ละบทบาทของเราที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความซับซ้อนมาก และในแต่ละคนก็ต้องทำได้ในหลายๆ บทบาทหน้าที่

โดยทั้ง Heart และ Hand นั้นต่างต้องการความรู้พื้นฐานที่มาจาก Head คือ สมอง ซึ่งเป็นความสามารถทางการคิดเหมือนกัน แต่การคิดนั้นก็มีความสามารถที่มีระดับขั้นต่ำและขั้นสูง การคิดที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ได้นั้นเป็นความสามารถในการคิดขั้นสูง ซึ่งต้องการกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญคือ ตัว D ได้แก่ Deep Learning หรือ Deep Thinking ซึ่งเป็นทักษะที่บอกว่า การเรียนที่ถูกต้องนั้นต้องไม่ใช่การเรียนรู้แบบตื้นๆ เท่านั้น โดยการเรียนแบบตื้นๆ ก็คือการเรียนแค่พอจำได้ เมื่อครูมาบอกก็จดไว้เพื่อท่องเมื่อใครมาถามตรงกับที่จดไว้ก็สามารถตอบได้ นี่คือการเรียนแบบตื้น แต่การเรียนรู้แบบลึกจะลึกซึ้งกว่านั้น เพราะทำให้เราสามารถแก้ปัญหาได้ สามารถอธิบายข้อสงสัยได้อย่างแม่นยำ จนในที่สุดการเรียนรู้แบบลึกจะทำให้เราสามารถสร้างความรู้ด้วยตัวเองได้ ซึ่งก็คือ ตัว T ตัวสุดท้าย นั่นก็คือ Transformative Learning

Transformative Learning คือการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเปลี่ยนแปลงตนเองได้ เปลี่ยนแปลงความรู้ที่ตนเคยมีเป็นความรู้อีกชุดหนึ่ง เปลี่ยนไปถึงในระดับกระบวนการทัศน เมื่อเรามีความรู้ในแบบ Transformative Learning สิ่งที่จะเกิดขึ้นคือการมีฉันทะ มีวิริยะ และมีสมรรถนะในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) เกิดทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership Skill) การมีทักษะความเป็นผู้นำนั้นไม่ได้หมายความว่าเราต้องไปเป็นหัวหน้าใคร แต่หมายความว่าเราสามารถไปร่วมกับผู้อื่นเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เราเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น เปลี่ยนแปลงหน่วยงาน เปลี่ยนแปลงชุมชน เปลี่ยนแปลงสังคม หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองของเราก็ตาม ผมคิดว่านี่คือเป้าหมายของสิ่งที่เรียกว่า Holistic Learning ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ในหลายมิติอย่างแท้จริง และนี่คือค่านิยมของการเรียนรู้แบบองค์รวมจากมุมมองด้านการศึกษาสมัยใหม่ตามความเข้าใจของผม

การวิจัยด้านทฤษฎีการเรียนรู้ที่เรียกว่า Cognitive Psychology ซึ่งสรุปความได้ว่า การเรียนรู้ไม่ได้เกิดจากการที่มีใครมาบอก แต่เกิดจากการที่ตนเองได้สัมผัสเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ จนได้ข้อมูลกลับมา

ไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflection) จนเกิดเป็นการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากภายในเป็นหัวใจสำคัญของหลักการกุญแจดอก ของสถาบันพลังจิต ธรรมะ จักรวาล

นวัตกรรมร่วมสมัย

สำนักนวัตกรรมแห่งชาติ ได้ให้คำนิยามคำว่า "นวัตกรรม" ไว้ว่า สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม

Peter F. Drucker ได้ให้คำนิยามคำว่า "นวัตกรรม" ไว้ว่า เป็นเครื่องมือเฉพาะสำหรับผู้ประกอบการ ในการสร้างผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อสร้างธุรกิจและบริการที่แตกต่างและสร้างรายได้

ศศิมา สุขสว่างได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมในปัจจุบันว่า "นวัตกรรม (Innovation)" คือ การใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ เช่น บริการ ผลิตภัณฑ์ หรือกระบวนการใหม่ๆ (Service, Product, Process) เป็นต้น ที่มีคุณค่า (Value Creation) และมีประโยชน์ต่อผู้อื่น เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเมื่อมีคุณค่าและมีประโยชน์แล้วจะสามารถขยายผลต่อได้เชิงพาณิชย์ หรือขายได้นั่นเอง (ศศิมา สุขสว่าง www.sasimasuk.com)

Ten type of Innovation by Larry Keeley ซึ่งแบ่งนวัตกรรมเป็น 10 รูปแบบ ซึ่งจะครอบคลุมทุกๆด้านที่องค์กรสามารถพัฒนาได้ และคนในองค์กรทุกส่วนงานสามารถมีส่วนร่วม ได้ดังนี้

นวัตกรรมในด้านการจัดวางโครงสร้างรูปแบบต่างๆ

1) Profit Model – นวัตกรรมโมเดลธุรกิจแบบใหม่ๆ การสร้างรูปแบบการทำรูปแบบโมเดลธุรกิจ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น หรือขายสินค้าได้แพงขึ้น เพื่อสร้างกำไรมากขึ้น หรือเป็นวิธีการที่องค์กรจะเปลี่ยน Values มูลค่าของบริการให้เป็นกำไร

2) Network – Values นวัตกรรมจากการสร้างเครือข่าย หรือความร่วมมือเพื่อให้เกิดมูลค่า หรือสร้างคุณค่าใหม่ๆ โดยการทำงานร่วม หรือสร้างเครือข่ายกับคนอื่น ๆ เช่น Third Party, Vender, Cluster เป็นต้น

3) Structure – นวัตกรรมจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบโครงสร้างองค์กร การบริหารบุคคลากรใหม่ๆ และกระบวนการตัดสินใจ ในโครงสร้างองค์กร

4) Process – นวัตกรรมในการพัฒนากระบวนการ การผลิต บริการ แบบใหม่ๆ

นวัตกรรมด้านข้อเสนอที่ส่งมอบให้กลุ่มเป้าหมายหรือลูกค้า

5) Product Performance – นวัตกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้มีประสิทธิภาพ คุณสมบัติ ความสามารถของ บริการ หรือผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากเดิม

6) Product System – นวัตกรรมที่ได้จากกระบวนการพัฒนาระบบ ปรับปรุงกระบวนการผลิต และวิธีที่สร้างมูลค่าเพิ่มโดยการเพิ่ม ส่วนเสริม บริการเสริม ให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ

3. นวัตกรรมที่สร้างประสบการณ์ให้กับกลุ่มเป้าหมาย/ลูกค้า

7) Service – นวัตกรรมบริการแบบใหม่ๆ ให้โดนใจกลุ่มเป้าหมาย

8) Channel – นวัตกรรมที่เกิดจากการสร้างช่องทางใหม่ๆ ในการส่งมอบ ผลิตภัณฑ์หรือบริการให้ถึงมือผู้บริโภคหรือติดต่อกับลูกค้า

9) Brand – นวัตกรรมในการสร้างตราสินค้าและภาพลักษณ์ของแบรนด์มีความน่าจดจำ ในแง่ไหนดี/ไม่ดี ให้มีคุณค่า

10) Customer Experience – นวัตกรรมในการสร้างรูปแบบการติดต่อลูกค้า ให้มีประสบการณ์ที่จะทำให้ผู้บริโภคจดจำบริการหรือผลิตภัณฑ์ได้

การสร้างสรรค่นวัตกรรม คือ เป็นความสามารถ (Ability) หรือพลัง (Power) ในการสร้างสรรค์สิ่งที่เป็น แบบฉบับ (Original) นวัตกรรม (Innovation) การแสดงออก (Self-expression) และการจินตนาการ (Imagination) เป็นกระบวนการคิด เลือก หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นแนวคิด วิธีการ หรือสิ่งของ โดย ไม่ติดยึดในกรอบที่มีอยู่ สิ่งที่ได้และเป็นผลผลิตของนวัตกรรมผ่านมุมมองของคุณค่า พุดอีกแบบว่าดอกผลของนวัตกรรมคือคุณค่า ดังนี้

คุณค่าด้านการทำงาน (Functional Value) เป็นคุณค่าขั้นพื้นฐานคือสามารถแก้ปัญหาด้านการพื้นฐานได้ เช่น ประหยัดเวลา, การสร้างรายได้, การลดความเสี่ยง, การลดผลกระทบต่างๆ, การลดอันตราย, คุณภาพ, ความหลากหลาย, รูปแบบที่น่าสนใจ เป็นต้น

คุณค่าด้านการตอบสนองด้านอารมณ์ (Emotional) เป็นคุณค่าอีกระดับหนึ่ง ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านอารมณ์ความรู้สึก เช่น การลดความกังวล, การให้รางวัล, การรู้สึกภาคภูมิใจ, การดึงดูดความสนใจ, ความสนุกสนานบันเทิง

การเปลี่ยนแปลงชีวิต (Life Changing) เช่น การสร้างความหวัง, การมั่นใจในตัวเอง, การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างสถานะทางสังคม เป็นต้น

ผลกระทบทางสังคม (Social impact) เช่น การสร้างคุณค่าให้กับชีวิต (Life Value), การสร้างคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ โดยคุณค่าจะสร้างมูลค่า และประโยชน์ต่อนวัตกรรม เช่น คุณค่าด้านการทำงาน (Functional Value) เป็นต้น

การนำใช้ ความเพียร การเรียนรู้ ความเป็นเลิศ นวัตกรรมร่วมสมัยผ่านหลักการกุญแจแก้ดอกของสถาบันพลังจิต ธรรมะ จักรวาล ขอยกตัวอย่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชื่อ เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เทศบาลแห่งนี้ให้ความสำคัญกับทุนมนุษย์ หรือทรัพยากรบุคคล โดยเชื่อว่าบุคคลมีความสามารถ มีพลังขับเคลื่อน หากรู้จักภายในของตัวเอง การมีความเข้าใจและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความเพียร ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค มองเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสิ่งที่สำคัญ และค้นพบคุณค่าและความหมายของการมีชีวิต

เริ่มจากเมื่อปี2561 เทศบาลเมืองหัวหินได้จัดให้มีการเสวนาเพื่อค้นหา Future scenario หรือการสร้างอนาคตหัวหินแบบมีส่วนร่วมด้วยยุทธศาสตร์ “ลงขันแบ่งปันอนาคต” เป้าหมายเพื่อที่จะสร้างเมืองหัวหินให้เป็นเมืองน่าอยู่ในศตวรรษที่ 21 มีความมั่นคงและเกิดความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม แบ่งต้นทุนที่ใช้ในการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนออกเป็น 5 ประเภทได้แก่

1. ทุนทางสังคมวัฒนธรรม culture Capital
2. ทุนทางเทคโนโลยีเทคโนโลยี Technology Capital
3. ทุนทางเศรษฐกิจ Economic Capital
4. ทุนทางสิ่งแวดล้อมEnvironmental Capital

5. ทูทางด้านประชากร population Capital

การนำใช้ทุนมนุษย์ที่สำคัญ เริ่มจากการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือ change agent ด้านสุขภาพ และด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 160 คน ประกอบด้วยทุกภาคส่วนที่เป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในเมืองเช่น ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคราชการ และภาควิชาการ และทำการ “ฟื้นเกลียว” เครือข่าย(พัฒนาเครือข่าย) ที่สร้างจากผู้นำการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมแบบมุ่งเป้าหมายเดียวกัน สอดประสานกันอย่าง Collaboration ผ่านกิจกรรมที่ชื่อว่า “รักหัวหิน รักสิ่งแวดล้อม รักสุข” จำนวน 7 ครั้ง โดยเชิญชวนทุกภาคส่วนมาร่วมกิจกรรม เช่นตรวจสุขภาพ ออกกำลังกาย การละเล่นตามทีแต่ละกลุ่มถนัด สอดแทรกประเพณีวัฒนธรรม และช่วยกันรักษาเมืองบ้านของพ่อด้วยการทำความสะอาดและปรับปรุง พื้นที่สาธารณะร่วมกัน รวมถึงมีพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ต่อมาได้เกิดโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและต่อยอดสู่พื้นที่ต้นแบบการเรียนรู้ ได้แก่โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง “หัวหินชุมชนไร้ถังขยะ” การจัดการขยะที่เริ่มจากระดับบุคคลจนเกิดผลกระทบระดับเมือง แนวคิดการบริหารจัดการขยะที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน community based management และชุมชนพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการร่วมรับรู้ปัญหา ร่วมคิดออกแบบวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นและความต้องการของชุมชนเอง แนวคิดนี้ยังเปลี่ยนมุมมองจากการมองแบบแยกส่วน (Reductrism) มาเป็นการมองแบบองค์รวมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนแบบแผนทางความคิด (mindsetX) ให้เกิดการพึ่งตนเอง ซึ่งการพึ่งตัวเองได้นี้จะทำให้สามารถดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองรวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆได้ด้วยการมีสติปัญญาและความเพียร แนวคิดพลเมืองยุคใหม่ชุมชนไร้ถังขยะของ ดร.ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ จากสถาบันพระปกเกล้า ทำให้ประชาชนสามารถจัดการขยะได้ด้วยตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งถังขยะอีกต่อไป แนวคิดนี้แบ่งลำดับขยะออกเป็น 4 ยุคได้แก่ยุคใบตอง ยุคกระดาษ ยุคพลาสติก และยุคอิเล็กทรอนิกส์ และทำความเข้าใจว่าปัญหาการจัดการขยะเกิดเริ่มตั้งแต่ยุคพลาสติกที่ต้องใช้เวลาย่อยสลายถึง 450 ปี แต่ยังคงมีการฝังกลบและในอนาคตมีพื้นที่รองรับไม่เพียงพออย่างแน่นอน แนวคิดนี้ยังได้แบ่งขยะที่แท้จริงออกตามเทคโนโลยีการกำจัดขยะที่มีอยู่ในประเทศไทย ได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1.ขยะที่เอาไปใช้ประโยชน์อื่นไม่ได้อีกแล้วนำไปฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล 2. ขยะที่เป็นพิษหรือขยะอันตรายส่งเข้าโรงงานกำจัดวัสดุที่เป็นพิษและอันตราย 3. ขยะติดเชื่อกำจัดโดยเตาเผาขยะติดเชื่อที่สถานพยาบาล

ทำความเข้าใจและเปลี่ยนวิธีคิดกับคำว่า “ขยะ” ซึ่งที่ผ่านมาเข้าใจว่าสิ่งที่เราไม่ต้องการแล้วหรือไม่มีประโยชน์กับเราแล้วเป็นขยะทั้งหมด แต่แท้จริงแล้วในขยะที่เต็มถึงนั้น มีขยะที่เป็นขยะจริงๆที่ต้องนำไปกำจัดเพียง 5% เท่านั้นส่วนที่เหลือ 95% สามารถนำไปทำประโยชน์อื่นต่อได้โดยไม่จำเป็นต้องทิ้งลงถังขยะ (เช่น เศษอาหารหรือขยะอินทรีย์นำไปทำปุ๋ยหรือเป็นอาหารสัตว์ได้) แนวคิดนี้ทำให้เกิดความตระหนัก นำสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สามารถจัดการขยะได้ด้วยตัวเอง โดยเปลี่ยนแบบแผนทางความคิดหรือ mindset จากคำว่า “ทิ้งขยะ” เป็นการ “จัดการแล้วส่งมอบ” โดยแยกประเภทให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่จะนำไปกำจัด ก่อให้เกิดความรับผิดชอบในสิ่งที่ตัวเองผลิตขึ้นมาคือขยะของตัวเอง ควรจะต้องจัดการเอง ไม่ทิ้งให้เป็นภาระของบุคคลอื่น เกิดสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม (accountability) และยกระดับความเป็นพลเมือง

โครงการนี้จึงเกิดนวัตกรรมเชิงสังคม และสอดคล้องกับภาวะการปัจจุบัน หรือเรียกว่าร่วมสมัย โดยมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นดังนี้

1. สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยของเมืองหัวหิน จากเดิมเมื่อปี 2561 มีขยะมูลฝอยวันละ ประมาณ 160 ตัน ปัจจุบันลดเหลือวันละ 128 ตัน (ซึ่งในการจัดการขยะของเมืองหัวหินมีค่าใช้จ่ายตันละ 2,000 บาท แยกเป็นค่าเก็บขนตันละ 1,100 บาท และค่ากำจัดขยะตันละ 900 บาท) วันนี้สามารถลดค่าใช้จ่ายของเมืองหัวหินลงได้เดือนไม่น้อยกว่าวันละ 60,000 บาท หรือ เดือนละ 1.8 ล้านบาท

2. ช่วยลดปัญหาปริมาณขยะที่ล้นเกิน และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน
3. สภาพแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนมีความสะอาดปราศจากขยะมูลฝอย เป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยว
4. ลดการทำลายทรัพยากรดินในพื้นที่ ยืดระยะเวลาบ่อฝังกลบขยะ
5. ลดปัญหาน้ำชะขยะ (Leachate) ปนเปื้อนแหล่งน้ำในพื้นที่และสิ่งแวดล้อม
6. ลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งและการหมักของขยะมูลฝอยที่บ่อฝังกลบ
7. เกิดชุมชนต้นแบบสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะในการจัดการขยะได้ด้วยตัวเอง และ
8. สามารถพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจหมุนเวียนเทศบาลเมืองหัวหิน

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจหมุนเวียนเทศบาลเมืองหัวหิน สร้างมูลค่าจากหลอดพลาสติกที่ใช้แล้วแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่นอนสำหรับผู้ป่วยติดเตียง ซึ่งมีคุณภาพไม่น้อยกว่าหรืออาจจะดีกว่าที่นอนสำหรับผู้ป่วยติดเตียงที่มีราคาแพง เกิดการสร้างรายได้ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ เกิดเป็นนวัตกรรมระดับชุมชนซึ่งมีผลกระทบต่อระดับประเทศ สร้างการมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์และความเข้มแข็งของชุมชนเป็นการส่งเสริมด้านสังคม หลอดพลาสติกปีละ 2 ล้านกว่าหลอดไม่ต้องเดินทางไปบ่อฝังกลบขยะ ไม่ต้องเสียค่าเก็บขนและกำจัด ตันละ 2,000 บาท แต่กลับมาเป็นวัตถุดิบต้นน้ำในการผลิตที่นอนจากหลอดดังกล่าว เกิดคุณค่าสิ่งแวดล้อม จึงเรียกกิจกรรมทำที่นอนจากหลอดพลาสติกนี้ว่า เศรษฐกิจหมุนเวียน Circular Economy เป็นนวัตกรรมร่วมสมัย และยั่งยืน เพราะส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

นวัตกรรมนี้ส่งเสริมให้ได้รับรางวัลอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดีเด่นระดับประเทศ ด้านการจัดการขยะมูลฝอยประจำปี 2565 จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังส่งผลให้เทศบาลเมืองหัวหินได้รับรางวัลพระราชทาน เทศบาลยอดเยี่ยมระดับประเทศ ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ในปี 2565 และได้รับพระราชทานรางวัลองค์กรดีเด่นด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมรางวัล Princess environmental Health award ปี 2566

การเกิดองค์ความรู้ที่ได้ผ่านการทดลองและวิจัยโดยชาวชุมชน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีคุณสมบัติของนักวิจัยคือ เป็นคนช่างสังเกต สนใจข้อมูล นำใช้ข้อมูล ผ่านการตั้งสมมติฐานและทดลอง คุณสมบัติดังกล่าวนี้จะทำให้ชาวชุมชนสามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ด้วยคนในชุมชนเอง ปัจจุบันได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านคณะที่มาศึกษาดูงาน และได้รับเชิญไปร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกพื้นที่ เช่นมหาวิทยาลัยมหิดล เมืองพัทยาและตามเทศบาลต่างๆ เป็นต้น

สรุป

จากการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำเกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายในตัวเอง เข้าใจโลกภายในของตัวเอง เป็นไปตามหลักการของกุญแจดอก การเห็นประโยชน์และคุณค่า มีความพร้อมรับการเรียนรู้ที่เป็น การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) สำหรับศตวรรษที่ 21 การไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ที่เรียกว่า**ความเพียร** มีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติเพื่อส่วนรวมเป็นพลเมืองที่มีสำนึกรับผิดชอบ เกิดพลังของเครือข่าย สร้างผลกระทบจากกิจกรรมเล็กๆ ที่มีความยั่งยืน และส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดและประเทศ ที่เรียกว่า**ความเป็นเลิศ** และสามารถสร้างสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นให้เกิดขึ้นได้ เรียกว่า**นวัตกรรม ร่วมสมัย**

กุญแจดอก : ความเพียร การเรียนรู้ สำหรับปัจจุบันและอนาคต สามารถรับมือกับยุค Disruption โลกที่มีความผันผวน คาดเดายาก ซับซ้อน ขาดความชัดเจน แบบVUCA และ BANI ในศตวรรษที่ 21 นี้ เพื่อสร้างคุณค่า และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ตามแนวทางของพระพุทธศาสนาได้

ภาพที่ 1 องค์กรความรู้

เอกสารอ้างอิง

- ข่าวในพระราชสำนัก. (2561, 6 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา, 135(16 ข), 642.
- ชนภา ปุณณันท์. (2563). การพัฒนาตนผ่านปรัชญาคุณแจ้ดอกของสถาบันพลังจิตตธรรมะ จักรวาล. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 14(3), 308-318.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. (2539). พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เรื่องพระมหาชนก. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วิจารณ์ พานิช. (2566). เรียนรู้องค์รวมสู่การเปลี่ยนแปลง. สืบค้น 1 มกราคม 2566, จาก <https://www.arsomsilp.ac.th/lifeislearning-vichan/>
- ศศิมา สุขสว่าง. (2566). สเว็บไซต์ส่วนตัว. สืบค้น 1 มกราคม 2566, จาก www.sasimasuk.com
- สมบัติ กุสุมาวลี. (2559). ถอดรหัส "พระมหาชนก" จากมุมมองด้านการพัฒนามนุษย์และองค์การอัจฉริยภาพ อันสร้างสรรค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. วารสารการบริหารคน People Magazine, 3.

